

JET SET

M A N

veljača / ožujak 2009.





Nekome je za uspjeh potrebno malo sreće, a dr. Sandi Stanec, plastično-rekonstrukcijskoj i estetskoj kirurginji, trebale su godine i godine čelične volje, golemog rada i velikih odricanja da postigne svoj cilj. Iako ne može zaboraviti koliko je trnovit njezin put bio, danas se s velikim zadovoljstvom, ali i olakšanjem može osvrnuti oko sebe.

Sa suprugom Zdenkom, s kojim ima i troje djece, na čelu je njihove privatne poliklinike i dnevne bolnice "Edumed", a njezino zadovoljstvo je još veće kad ukrade koji trenutak za svoju prvu i tajnu ljubav – pisanje.

• Je li bio težak put do ovog mjesta gdje ste danas, do zvanja plastično-rekonstrukcijske i estetske kirurginje s bogatim iskustvom i privatnom praksom?

- U svakom slučaju, nije mi bilo lako, pogotovo na samom početku tog puta. Prije svega, medicina je zahtjevan studij, a da je zaista tako pokazuju današnje statistike - sve manje mladih ljudi se odlučuje na taj fakultet i biraju lakše puteve do samostalnosti, materijalne sigurnosti, uspjeha... Kad završite tu medicinu, vi ste opet nitko i ništa, ponovno ste na početku. A još je sve teže ako ste žena...

• Želite li reći da Vam je kao ženi bilo teže plivati u medicinskim vodama nego što je to muškarcima?

- To nije bio samo moj problem, već svih žena koje su se odlučile za kirurške specijalizacije. U zadnjih nekoliko godina vidim da je sve više žena kirurga, pogotovo u kirurškim granama poput plastične ili vaskularne, gdje nije toliko potrebna fizička izdržljivost ili snaga koliko pedantnost, perfekcionizam, upornost i dosljednost.

Ali, u našoj zemlji, kad sam ja počinjala, početkom 90-ih, ženama je bilo jako teško dobiti specijalizaciju iz kirurgije. Kad sam se javljala na

**Tekst: IVA ZORIČIĆ
Snimio: ROMEO IBRIŠEVIĆ**

Dr. Sanda Stanec, plastično-rekonstrukcijska i estetska kirurginja, sa suprugom Zdenkom, s kojim ima i troje djece, na čelu je njihove privatne poliklinike i dnevne bolnice "Edumed".

ŽENA sa skalpelom

natječaje, unatoč odličnom uspjehu na fakultetu, pisanju znanstvenih radova za vrijeme studija i dvama rektorovim nagradama, stalno su me preskakali muški kandidati.

Ja svojih šest-sedam odbijenica još uvijek čuvam. No. čekala sam... Godine su prolazile, a ja sam volontirala na plastičnoj kirurgiji na Rebru, davala sve od sebe na odjelu i čekala priliku.

• Niste željeli pristati na bilo što osim na specijalizaciju iz kirurgije?

- Do kraja studija dvoumila sam se između pedijatrije i interne, kirurgija je bila pri vrhu mojih želja, no ne na samom vrhu. Ali, igrom slučaja ili sudbine, pri kraju fakulteta na razmjenama studenata dobivala sam praksu na kirurškim odjelima.

Prvo sam bila u Finskoj na odjelu abdominalne kirurgije, a onda u Španjolskoj na odjelu plastične kirurgije.

• Znači, tada se dogodila ljubav između Vas i skalpela?

- Tako je, ta iskustva u inozemstvu su me privukla - svaki dan smo bili u operacijskoj sali, dosta se operiralo, vidjelo, učilo, pogotovo u Španjolskoj. Tamo sam se odlučila za plastičnu kirurgiju jer sam shvatila koliko je sveobuhvatna, kreativna i koliko je kirurgija sama po sebi egzaktna.

Takve sam i prirode, ako imam problem - moram ga riješiti odmah, egzaktno, i krenuti dalje, nema kod mene previše vrludanja.

• No, svoj problem specijalizacije niste mogli odmah riješiti, na nju ste čekali godinama. Jeste li, kao osoba spremna da probleme rješava ekspresno, bili ljuti?

- Bila sam jako ljuta, frustrirana i povrijeđena. Za konačan izbor specijalizacije bila je glavna i konačna riječ ravnatelja, a on mi je u četiri oka ponudio jednu, kako je



'U liječničkoj profesiji vlada jedna stroga hijerarhija, stalno imaš osjećaj da se jako puno trudiš, ali da nisi cijenjen. Možeš uložiti strašno puno i tek, ako imaš sreće, u svojim četrdesetima ili pedesetima dobiješ neko priznanje za to.'

rekao, ženstveniju specijalizaciju. Drugim riječima, dok je on na vlasti, žena neće dobiti specijalizaciju iz kirurgije.

Činjenica je da su muškarci izdržljivi, ne treba zanemariti da je kirurgija posao koji zahtijeva cijelog čovjeka jer tu su dežurstva, noćne smjene, beskonačni radni sati, moraš stalno biti na raspolaganju, a za žene se zna da imaju ulogu brige o obitelji, imaju djecu, izbivaju zbog porodičnog - shvaćam da postoji i druga stana medalje.

No, na moju sreću, i na sreću svih žena koje su gajile iste ambicije kao ja, danas se to sve okrenulo u korist žena. Te tradicionalne norme padaju u zaborav, spolovi se, što se tiče kirurgije, izjednačuju.

• Jeste li u vrijeme dok su Vam stizale odbijenice polako gubili volju i nadu da ćete postati kirurg ili vam se rađao inat?

- Inat - čak sam pokušavala naći medije koji će objaviti moju priču, bila sam jako buntovna, i danas sam. I zato nisam ni pomišljala da odustanem - bila sam diskriminirana i željela sam se boriti protiv toga. Onda je jedan kolega otvorio privatnu polikliniku i primio me na specijalizaciju.

A kad je 1996., bivša Vojna bolnica otvorena za građane i postala Klinička bolnica Dubrava, prešla sam na tamošnji odjel za plastičnu kirurgiju.

• Je li Vam laknulo?

- Da, to je bilo ispunjenje mojih snova.

• I, nakon što ste se toliko načekali i toliko žrtvovali, je li kirurgija ispunila Vaša očekivanja?

- Ja kirurgiju i dalje jako volim, volim svoj posao i nalazim u njemu nadahnuće.

U mojim godinama bilo bi jako teško raditi nešto što ne volim, pogotovo jer entuzijazam i polet svojstven mladima u svim zanimanjima vremenom nestane, ostaje gola istina - voli li netko ili ne svoj posao.

Mislim da mi se i te kako isplatilo čekati, i to ne samo u materijalnom smislu, već mi moj posao daje ono što želim - psihološku i intelektualnu širinu, upozнала sam brojne kolege, vrsne stručnjake, i kod nas i u inozemstvu, i drago mi je da imam takva poznanstva, mnogo sam proputovala, vidjela svijeta...

To sve skupa je jedno veliko bogatstvo za koje ne znam bih li imala priliku iskusiti kroz neke druge poslove.

Ovo u čemu sam danas, privatna praksa, to je jedan sasvim prirodan slijed u našem pozivu.

• Dugo ste radili u Kliničkoj bolnici Dubrava. Je li velika razlika između posla na bol-

ničkom odjelu i u vlastitoj poliklinici?

- Svoj posao radim u gotovo sličnoj mjeri kao i u bolnici, osim velikih rekonstrukcijskih operacija koje zahtijevaju rad u mikrokirurškim timovima, ali zato imam više zahvata iz domene estetske kirurgije koje tamo nismo mogli raditi jer je bilo previše pacijenata za onkološke i rekonstrukcijske kirurške postupke.

Što se samog posla tiče, ne osjećam veliku razliku. Malo manje mi je stresno, imam nešto više vremena, slobodne vikende i sve je malo više u mojim rukama, što mi svakako paše.

• Ako vam je možda kao ženi bilo teže dobiti specijalizaciju iz kirurgije, je li Vam se to možda sada vratilo na način da je pacijenticama lakše doći kod žene radi estetskih zahvata i žaliti se na svoje premale ili spuštene grudi, bore, naslage na trbuhu i bedrima?

- U pravilu da. Primijetila sam da je ženskim pacijentima lakše razgovarati sa mnom nego s muškim kolegama, i ne samo ako se radi o estetskim zahvatima, već i o bolestima poput karcinoma dojke. Često me žene traže sugestije, pitaju me što bih ja na sebi operirala, mislim li da im treba ovaj ili onaj zahvat...

• Zbog čega Vam najčešće dolaze pacijenti?

- Na Klinici za plastičnu kirurgiju u KB Dubrava stekla sam reputaciju za kirurgiju dojke i najčešće nam se pacijentice obraćaju radi liječenja karcinoma dojke i rekonstrukcije dojki. Imamo jako uspješne rezultate, čak smo unaprijedili neke metode rekonstrukcije. Također, naša stručnost i iskustvo nadaleko su poznati u području liječenja kožnih tumora, prvenstveno melanoma, ali i puno ljudi dolazi radi estetskih zahvata.

Od estetskih zahvata učestale su operacije povećanja ili smanjivanja dojki, abdominoplastike, liposuk-

cije i druge. Najveći broj pacijenta traži manje invazivne postupke poput pomlađivanja lica filerima, botoksom, kemijski piling, dermoabrazije.

• **Vrijedi li to i za muškarce?**

- Nekada su muški pacijenti najčešće dolazili radi presađivanja kose, korekcije nosa i zatezanja kože trbuha, no danas se i oni sve češće odlučuju na te metode pomlađivanja lica.

• **Je li Vam više koristila ili šteti činjenica da je Vaš suprug, prof. dr. Zdenko Stanec, veliko ime na području plastične kirurgije kod nas. Je li se mislilo da Vas zapravo on "gura"?**

- Sigurno da da, a osobi poput mene, to nije bilo lako. U početku mi je to bilo strašno opterećenje, mislim da sam se dokazivala dvaput više od ostalih. Nisam htjela da drugi prosuđuju moj rad i vrijednosti kroz prizmu da ja imam poznatog supruga koji je šef odjela na kojem radim.

Olakotna okolnost je bila da sam imala dosta znanja, iskustva i potvrda prije nego sam se udala. No, naučila sam da će uvijek postojati dvije vrste ljudi - oni koji će me cijeniti na temelju onoga što radim i oni koji će oko pričati da su sva moja postignuća zapravo tuđa. Taj dio se ne može promijeniti, no satisfakciju mi pruža to što su moji najbliži suradnici i oni koji me dobro znaju upoznati s pravom istinom.

• **No, mora postojati i dobra strana braka s čovjekom koji radi isti posao?**

- Naravno, posebno zato što samo liječnik može razumjeti liječnika, pritom u prvom redu mislim na naša dežurstva i radno vrijeme. Velika je prednost braka dvoje ljudi koji su u istoj branši i to da mogu razmjenjivati iskustva, od supruga uvijek prvo potražim savjet. U medicini uvijek postoje preispitivanja i pitanja koja trebate podijeliti i komentirati. U svojim prvim go-

dinama braka, mislila sam da mi je u profesionalnom smislu brak sa Zdenkom strašna mana, a sada mi je to velika prednost jer ne znam tko bi drugi sve to mogao podnostiti i razumjeti.

• **Imate troje djece, kako ste uspjeli sve to posložiti?**

- Nema tu recepta kao za kuhanje - stavite malo ovoga, malo onoga, pa će biti savršeno. Stvar je u tome da se ne može svaki dan biti i idealna majka, i supruga, i stručnjak, znanstvenik i nastavnik - to su mitovi koje nitko ne dostiže. Ja, a mislim da je tako i s većinom ljudi, jednostavno balansiram. Jedan dan kad imam veliku operaciju nikakva sam majka i moj posao obavljaju baka i djed, ali zato kad je djeci veća potreba ili vikendom, više se posvetim obitelji i nadoknađujem propušteno.

Balansiranje između obveza je jedini moj recept. Stalno imam osjećaj da trčim za nečim, ali može se to sve postići. Istina, imam roditelje koji mi od samog početka pomažu u svemu.

• **Pronadete li vremena za sebe i kako ga najradije provodite?**

- U zadnje vrijeme, kako mi rastu djeca, tako mi rastu i obveze, i sve manje imam vremena za sebe što me jako opterećuje.

Jako volim sport - obožavam jereenje, tenis, skijanje, boravak na otvorenom, vježbanje s prijateljicama, ali sve manje i manje pronalazim termine za takvo što. Volim i čitati i pisati i sve mi to nedostaje...

• **Što pišete?**

- Stalno nešto pišem, u raznim formama. Kao tinejdžerica sam željela biti pisac, ali kad sam to rekla roditeljima, savjetovali su mi da odaberem neko konkretnije zvanje od kojeg ću moći živjeti. Danas pišem kad stignem i za što dobijem inspiraciju. To je sve za moju dušu i veseli me, počela sam zbirku pjesama, čak imam roman u

glavi koji mi se stalno vrti, ali ga ne stignem ispisati. Možda kad odem u mirovinu...

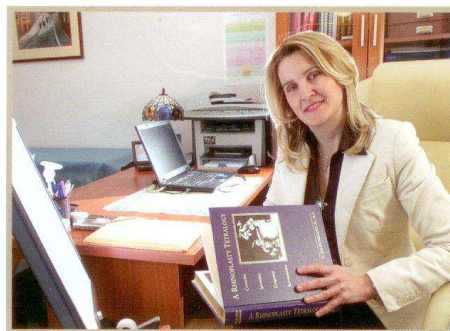
• **Da bilo koje Vaše dijete ima dilemu - postati pisac ili liječnik - što biste mu savetovali?**

Pisac (smijeh). U pravilu ne bih nijednom od svoje djece poželjela da prode ono što sam ja prošla nakon fakulteta - da toliko godina čeka na neko priznanje i da doživi nepravdu kakvu sam ja doživjela.

U liječničkoj profesiji vlada jedna stroga hijerarhija, stalno imaš osjećaj da se jako puno trudiš, ali da nisi cijenjen.

Možeš uložiti strašno puno i tek, ako imaš sreće, u svojim četrdesetima ili pedesetima dobiješ neko priznanje za to. Svojoj djeci bih željela posao u kojem će prije moći pronaći sebe, afirmirati se, steći samopouzdanje i prije dosegnuti status stručnjaka.

No, ako se bilo koje od njih zaljubi u medicinu, u svakom slučaju će dobiti i moju punu podršku kao što je dobivaju i sada u svemu što rade...



'Nekada su muški pacijenti najčešće dolazili radi presađivanja kose, korekcije nosa i zatezanja kože trbuha, no danas se i oni sve češće odlučuju na te metode pomlađivanja lica.'